

PRIIMTI TEKSTAI

P8_TA(2016)0451

ES prisijungimas prie Stambulo konvencijos dėl smurto prieš moteris prevencijos ir kovos su juo

2016 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ES prisijungimo prie Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris prevencijos ir kovos su juo (Stambulo konvencija) (2016/2966(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 2 straipsnį ir 3 straipsnio 3 dalies antrąją pastraipą ir į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 8, 19, 157 ir 216 straipsnius,
- atsižvelgdamas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21, 23, 24 ir 25 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Pekino deklaraciją ir veiksmų platformą, priimtas per 1995 m. rugsėjo 15 d. Jungtinių Tautų ketvirtąją pasaulinę moterų konferenciją, ir į vėlesnius galutinius dokumentus, priimtus specialiuose Jungtinių Tautų posėdžiuose „Pekinas + 5“ (2000), „Pekinas + 10“ (2005), „Pekinas + 15“ (2010) ir „Pekinas + 20“ (2015),
- atsižvelgdamas į JT žmogaus teisių, ypač moterų teisių, srities teises priemones, pvz., JT Chartiją, Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją, Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą, Tarptautinį ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktą, Konvenciją dėl kovos su žmonių prekyba ir trečiųjų asmenų išnaudojimu prostitucijos tikslams, Konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims ir jos fakultatyvinį protokolą, Konvenciją prieš kankinimą ir kitoki žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą, 1951 m. Konvenciją dėl pabėgėlių statuso ir negražinimo principo ir Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją,
- atsižvelgdamas į 1979 m. gruodžio 18 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliucija Nr. 34/180 patvirtintos Konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims 11 straipsnio 1 dalies d punktą,
- atsižvelgdamas į savo 2015 m. birželio 9 d. rezoliuciją dėl ES moterų ir vyrų lygybės strategijos po 2015 m.¹,
- atsižvelgdamas į savo 2009 m. lapkričio 26 d. rezoliuciją dėl smurto prieš moteris

¹ OL C 407, 2016 11 4, p. 2.

panaikinimo¹, 2011 m. balandžio 5 d. rezoliuciją dėl naujos ES kovos su smurtu prieš moteris politikos programos prioritetų ir metmenų² ir 2013 m. vasario 6 d. rezoliuciją dėl JT Moterų padėties komisijos 57-osios sesijos. Visų formų smurto prieš moteris ir mergaites prevencija ir panaikinimas³,

- atsižvelgdamas į savo 2014 m. vasario 25 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl kovos su smurtu prieš moteris⁴,
- atsižvelgdamas į 2011 m. kovo mėn. Europos Vadovų Tarybos priimtą Europos lyčių lygybės paktą (2011–2020 m.),
- atsižvelgdamas į ES gaires dėl smurto prieš moteris ir mergaites ir kovos su visų formų jų diskriminacija,
- atsižvelgdamas į Europos pridėtinės vertės vertinimą⁵,
- atsižvelgdamas į 2014–2020 m. Teisių, lygybės ir pilietybės programą,
- atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 3 d. Komisijos tarnybų darbinį dokumentą „Strateginė veikla siekiant lyčių lygybės 2016–2019 m.“ (angl. *Strategic engagement for gender equality 2016-2019*) (SWD(2015)0278),
- atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 7 d. trijų (ES pirmininkavusios, pirmininkaujančios ir pirmininkausiančios) valstybių narių grupės deklaraciją dėl lyčių lygybės, kurią pateikė Nyderlandai, Slovakija ir Malta,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros ataskaitą „Smurtas prieš moteris: ES masto tyrimas“, paskelbtą 2014 m. kovo mėn.,
- atsižvelgdamas į Direktyvą 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai⁶,
- atsižvelgdamas į Direktyvą 2011/99/ES dėl Europos apsaugos orderio⁷ ir į Reglamentą (ES) Nr. 606/2013 dėl apsaugos priemonių tarpusavio pripažinimo civilinėse bylose⁸,
- atsižvelgdamas į Direktyvą 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos⁹ ir į Direktyvą 2011/92/ES dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2004/68/TVR¹⁰,
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (Stambulo konvencija),

¹ OL C 285 E, 2010 10 21, p. 53.

² OL C 296 E, 2012 10 2, p. 26.

³ OL C 24, 2016 1 22, p. 8.

⁴ Priimti tekstai, P7_TA(2014)0126.

⁵ PE 504.467.

⁶ OL L 315, 2012 11 14, p. 57.

⁷ OL L 338, 2011 12 21, p. 2.

⁸ OL L 181, 2013 6 29, p. 4.

⁹ OL L 101, 2011 4 15, p. 1.

¹⁰ OL L 335, 2011 12 17, p. 1.

- atsižvelgdamas į Komisijos galimo ES prisijungimo prie Stambulo konvencijos planą, paskelbtą 2015 m. spalio mėn.,
 - atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymus dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris prevencijos ir kovos su juo pasirašymo ir sudarymo Europos Sąjungos vardu (COM(2016)0111 ir COM(2016)0109),
 - atsižvelgdamas į klausimus Tarybai ir Komisijai dėl ES prisijungimo prie Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris prevencijos ir kovos su juo (Stambulo konvencija) (O-000121/2016 – B8-1805/2016 ir O-000122/2016 – B8-1806/2016),
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 128 straipsnio 5 dalį ir 123 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi lyčių lygybė yra pagrindinė ES vertybė – kaip pripažįstama Sutartyse ir Pagrindinių teisių chartijoje – kurią ES įsipareigojo integruoti į visas veiklos sritis, ir kadangi lyčių lygybė yra būtina, kaip strateginis tikslas, siekiant bendrą strategijos „Europa 2020“ augimo, užimtumo ir socialinės įtraukties tikslų;
 - B. kadangi teisė į vienodą požiūrį ir nediskriminavimą yra pagrindinė teisė, pripažįstama Europos Sąjungos sutartyse, taip pat giliai išsąknyjusi Europos visuomenėje, ir kadangi ši teisė yra būtina tolesniam visuomenės vystymuisi ir turėtų būti taikoma teisės aktuose, praktikoje, teismų praktikoje ir kasdieniame gyvenime;
 - C. kadangi Direktyvoje 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai, smurtas dėl lyties apibrėžiamas kaip smurtas, kuris yra nukreiptas į asmenį dėl to asmens lyties, lytinės tapatybės ar lytinės raiškos arba nuo kurio neproporcingai nukenčia tam tikros lyties asmenys; kadangi dėl to aukos gali patirti fizinę, seksualinę, emocinę ar psichologinę žalą arba ekonominių nuostolių, tuo pačiu gali būti padarytas poveikis jų šeimos nariams ir giminaičiams, taip pat visai visuomenei; kadangi smurtas dėl lyties yra kraštutinė diskriminacijos forma ir pažeidžia pagrindines aukos teises ir laisves, kurios yra tiek lyčių nelygybės priežastis, tiek padarinys; ir kadangi smurtas prieš moteris ir mergaites apima smurtą artimoje aplinkoje, seksualinį smurtą (įskaitant išžaginimą, lytinę prievartą ir priekabiavimą), prekybą žmonėmis, vergiją, įskaitant naujų formų patyčias prieš moteris ir mergaites internete, ir įvairių formų žalingą praktiką, pavyzdžiui, priverstines santuokas, moterų lyties organų žalojimą ir vadinamuosius nusikaltimus dėl garbės;
 - D. kadangi smurtas prieš moteris ir smurtas dėl lyties tebėra plačiai paplitęs reiškinys visoje ES; kadangi, 2014 m. Pagrindinių teisių agentūros surengto tyrimo dėl smurto prieš moteris ir kitų esamų tyrimų duomenimis, trečdalis visų Europoje gyvenančių moterų bent kartą būdamos suaugusios patyrė fizinio ar seksualinio smurto veiksmus, 20 proc. jaunų moterų (18–29 metų amžiaus) patyrė seksualinį priekabiavimą internete, viena iš penkių moterų (18 proc.) buvo persekiojama, viena iš dvidešimties buvo išprievartauta ir daugiau kaip viena iš dešimties patyrė seksualinį smurtą nesant sutikimui arba panaudojus jėgą; kadangi atlikus šį tyrimą taip pat paaiškėjo, kad apie daugumą smurto atvejų nebuvo pranešta jokioms valdžios institucijoms, o tai rodo, kad viktimizacijos tyrimai kartu su administracinio pobūdžio statistiniais duomenimis yra labai svarbūs siekiant susidaryti išsamų vaizdą apie įvairių formų smurtą prieš moteris; ir kadangi reikia papildomų priemonių siekiant paskatinti moteris smurto aukas pranešti apie savo patirtį ir siekti pagalbos, taip pat užtikrinti, kad paslaugų teikėjai galėtų patenkinti aukų poreikius ir jas informuoti apie jų teises ir esamas paramos formas;

- E. kadangi, Europos pridėtinės vertės vertinimo duomenimis, 2011 m. metinės ES išlaidos dėl smurto prieš moteris ir smurto dėl lyties siekė 228 mlrd. EUR (t. y. 1,8 proc. ES BVP), iš kurių išlaidos visuomeninėms ir valstybinėms paslaugoms per metus sudaro 45 mlrd. EUR, o nepasiekti ekonominiai rezultatai įvertinti 24 mlrd. EUR;
- F. kadangi Komisija savo dokumente „Strateginė veikla siekiant lyčių lygybės 2016–2019 m.“ pabrėžė, kad smurtas prieš moteris ir smurtas dėl lyties, kuris kenkia moterų sveikatai ir gerovei, profesiniam gyvenimui, finansinei nepriklausomybei ir ekonomikai, yra viena iš pagrindinių problemų, kurios turi būti sprendžiamos, siekiant užtikrinti tikrą lyčių lygybę;
- G. kadangi smurtas prieš moteris pernelyg dažnai laikomas asmeniniu klausimu ir yra pernelyg lengvai toleruojamas; kadangi iš tiesų tai yra pagrindinių teisių pažeidimas ir sunkus nusikaltimas, už kuriuos turi būti baudžiama; kadangi nusikaltėlių nebaudžiamumas turi baigtis siekiant pralaužti užburta moterų ir mergaičių, kurios yra smurto aukos, tylos ir vienišumo ratą;
- H. kadangi nė viena atskira priemonė nepadės panaikinti smurto prieš moteris ir smurto dėl lyties, o imantis suderintų veiksmų infrastruktūros, teisės, teismų, priverstinio vykdymo, kultūros, švietimo, socialinėje, sveikatos ir kitose su paslaugų teikimu susijusiose srityse galima gerokai padidinti informuotumą ir sumažinti smurtą ir jo padarinius;
- I. kadangi dėl tokių veiksnių, kaip etninė kilmė, religija arba tikėjimas, sveikata, civilinė būklė, būstas, migracijos statusas, amžius, negalia, klasė, seksualinė orientacija, lyties tapatybė ir lyties raiška, moterys gali turėti specialių poreikių ir būti mažiau apsaugotos nuo daugialypės diskriminacijos, o tai reiškia, kad joms reikėtų suteikti ypatingą apsaugą;
- J. kadangi patvirtinus ES gaires dėl smurto prieš moteris ir mergaites ir kovos su visu formų moterų diskriminacija, taip pat konkretų skyrių dėl moterų apsaugos ES nuo smurto dėl lyties ES strateginėje programoje žmogaus teisių srityje ir susijusiame veiksmų plane aiškiai parodyta, kad ES turi politinės valios moterų teisių klausimą laikyti pirmenybiniu ir imtis ilgalaikių veiksmų šioje srityje; kadangi žmogaus teisių politikos kryptį išorės ir vidaus aspektų suderinamumas kartais gali atskleisti kalbų ir veiksmų atotrūkį;
- K. kadangi Sąjungos piliečiai ir gyventojai nevienodai saugomi nuo smurto dėl lyties, nes nėra nuoseklios sistemos ir skiriasi valstybių narių politika ir teisės aktai, *inter alia*, nusikaltimų apibrėžties ir teisės aktų taikymo srities atžvilgiu, todėl jie yra mažiau apsaugoti nuo smurto;
- L. kadangi 2016 m. kovo 4 d. Komisija pasiūlė, kad ES prisijungtų prie Stambulo konvencijos – pirmosios teisiškai privalomos priemonės dėl smurto prieš moteris prevencijos ir kovos su juo tarptautiniu lygmeniu;
- M. kadangi konvenciją pasirašė visos ES valstybės narės, tačiau tik keturiolika ją ratifikavo;
- N. kadangi ratifikavus konvenciją nebus pasiekta rezultatų, nebent bus užtikrintas tinkamas jos vykdymas ir pakankamai finansinių ir žmogiškųjų išteklių bus skiriama smurto prieš moteris ir smurto dėl lyties prevencijai, kovai su juo ir aukų apsaugai;
- O. kadangi Stambulo konvencija grindžiama holistiniu požiūriu, kurį taikant smurto prieš

moteris ir mergaites ir smurto dėl lyties klausimas sprendžiamas iš įvairių perspektyvų, tokių kaip prevencija, kova su diskriminacija, baudžiamosios teisės priemonės kovai su nebaudžiamumu, aukų apsauga ir parama, vaikų apsauga, moterų pabėgėlių ir prieglobsčio prašytojų apsauga ar geresnis duomenų rinkimas; kadangi taikant šį požiūrį vadovaujant įvairiems suinteresuotiesiems subjektams (teismams, policijai ir socialinėms tarnyboms, NVO, vietos ir regioninėms asociacijoms, vyriausybei ir pan.) priimama integruota politika, derinami įvairių sričių veiksmai visais valdymo lygmenimis;

- P. kadangi Stambulo konvencija yra mišrus susitarimas, pagal kurį sudaromos sąlygos ES prisijungimui ir tuo pačiu valstybių narių prisijungimui, nes ES yra kompetentinga tokiose srityse, kaip, be kita ko, nukentėjusių teisės ir apsaugos orderiai, prieglobstis ir migracija, taip pat teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose;
1. primena, kad Komisija privalo laikytis ES sutarties 2 straipsnio ir Pagrindinių teisių chartijos ir garantuoti, skatinti lyčių lygybę bei imtis ją skatinančių veiksmų;
 2. palankiai vertina Komisijos pasiūlymą pasirašyti Stambulo konvenciją ir užbaigti ES prisijungimą prie jos, tačiau apgailestauja dėl to, kad derybos Taryboje nevyksta tokiu pačiu greičiu;
 3. pabrėžia, kad ES prisijungimu bus užtikrinta nuosekli Europos teisinė sistema, siekiant užkirsti kelią smurtui prieš moteris ir smurtui dėl lyties, kovoti su juo ir apsaugoti smurto aukas; pabrėžia, kad tai užtikrins didesnę ES vidaus ir išorės politikos suderinamumą ir veiksmingumą, geresnę ES teisės aktų, programų ir fondų, susijusių su konvencija, stebėseną, aiškinimą ir įgyvendinimą, taip pat tinkamesnę ir geresnę palyginamų desegreguotų duomenų apie smurtą prieš moteris ir smurtą dėl lyties rinkimą ES lygmeniu ir sustiprins ES atskaitomybę tarptautiniu lygmeniu; pabrėžia, kad ES prisijungus vėl bus daromas politinis spaudimas valstybėms narėms ratifikuoti šią priemonę;
 4. ragina Tarybą ir Komisiją paspartinti derybas dėl Stambulo konvencijos pasirašymo ir sudarymo;
 5. pritaria ES prisijungimui prie Stambulo konvencijos apskritai ir be išlygų;
 6. ragina Komisiją ir Tarybą užtikrinti, kad Parlamentas būtų visapusiškai įtrauktas į konvencijos stebėjimo procesą po ES prisijungimo prie Stambulo konvencijos, kaip numatyta SESV 218 straipsnyje;
 7. primena, kad ES prisijungimas prie Stambulo konvencijos neatleidžia valstybių narių nuo nacionalinio konvencijos ratifikavimo; todėl ragina visas valstybes nares, kurios to dar nepadarė, skubiai ratifikuoti Stambulo konvenciją;
 8. ragina valstybes nares užtikrinti tinkamą konvencijos įgyvendinimo vykdymą ir skirti tinkamus finansinius ir žmogiškuosius išteklius siekiant užkirsti kelią smurtui prieš moteris ir smurtui dėl lyties, kovoti su juo ir apsaugoti aukas;
 9. mano, kad ES pastangos siekiant panaikinti smurtą prieš moteris ir mergaites turi būti visuminio kovos su visų formų lyčių nelygybe plano dalis; ragina patvirtinti ES strategiją dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu dėl lyties;
 10. pakartoja savo raginimą Komisijai, išsakytą 2014 m. vasario 25 d. rezoliucijoje su

rekomendacijomis dėl kovos su smurtu prieš moteris, pateikti pasiūlymą dėl teisės akto, kuriuo būtų užtikrinama nuosekli statistinių duomenų rinkimo sistema ir stipresni valstybių narių veiksmai visų pavidalų smurto prieš mergaites ir moteris ir smurto dėl lyties prevencijai ir persekiojimui, taip pat lengvai įgyvendinama teisė kreiptis į teismą;

11. prašo Tarybos pradėti taikyti nuostatą dėl pereinimo priimančiam vienbalsį sprendimą, kuriuo smurtas prieš moteris ir mergaites (ir kitų formų smurtas dėl lyties) būtų priskiriamas SESV 83 straipsnio 1 dalyje išvardytiems nusikaltimams;
12. pripažįsta labai svarbų pilietinės visuomenės organizacijų atliktą darbą siekiant užkirsti kelią smurtui prieš moteris ir mergaites, kovoti su juo, apsaugoti smurto aukas ir joms padėti;
13. ragina valstybes nares ir suinteresuotuosius subjektus, bendradarbiaujant su Komisija, moterų NVO ir pilietinės visuomenės organizacijomis, padėti skleisti informaciją apie šią konvenciją, ES programas ir galimas lėšas, skiriamas pagal jas kovai su smurtu prieš moteris ir aukų apsaugai;
14. ragina Komisiją ir Tarybą bendradarbiauti su Parlamentu siekiant nustatyti pažangą lyčių lygybės srityje ir prašo trijų (pirmininkavusios, pirmininkaujančios ir pirmininkausiančios) valstybių narių dėti daug pastangų siekiant vykdyti savo įsipareigojimus šioje srityje; siekiant atnaujinti įsipareigojimus ragina surengti ES aukščiausiojo lygio susitikimą dėl lyčių lygybės ir moterų bei mergaičių teisių;
15. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir Europos Tarybos Parlamentinei Asamblėjai.